

Marek Grześ

Krzysztof R. Lankauf

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Instytut Geografii

87-100 Toruń, ul. A.Fredry 6/8

XXVII MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM POLARNE TORUŃ 2000 „POLSKIE BADANIA POLARNE U PROGU XXI WIEKU”

Na walnym zgromadzeniu Klubu Polarnego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, które odbyło się podczas XXVI Międzynarodowego Sympozjum Polarne w Lublinie w czerwcu 1999 roku, na wniosek Prezesa Klubu Profesora Kazimierza Pękali organizację kolejnego sympozjum powierzono ośrodkowi toruńskiemu.

Po raz pierwszy od wielu lat na termin sympozjum wybrano koniec roku. Pragnęliśmy aby termin ten zbiegł się z końcem XX wieku. Między innymi dlatego też hasłem przewodnim XXVII Międzynarodowego Sympozjum Polarne w Toruniu stały się „Polskie badania polarne u progu XXI wieku”. Badania oraz sportowe eksploracje regionów polarnych stały się już polską specjalnością. Pracujące przez cały rok w Arktyce i Antarktyce stacje Polskiej Akademii Nauk, działające od wielu lat uniwersyteckie sezonowe stacje na Spitsbergenie, liczne grupowe i indywidualne wyjazdy w „wysokie szerokości geograficzne” świadczą o ogromnym zainteresowaniu Polaków regionami polarnymi. Tylko niewielka część osiągnięć prezentowana jest na sympozjach polarnych. Sympozja polarne to nie tylko okazja do prezentacji wyników badań. Spotkania te mają na celu integrowanie środowiska polarnego, wymianę osiągnięć naukowych i doświadczeń logistycznych.

XXVII Międzynarodowe Sympozjum Polarne w Toruniu odbyło się w dniach od 1 do 3 grudnia. Oficjalnymi organizatorami sympozjum był Klub Polarne Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Komitet Badań Polarnych PAN oraz Geofizyka Toruń S.A. Organizacji patronował Komitet Honorowy w składzie: JM Rektor UMK prof. dr hab. Jan Kopcewicz, Dziekan Wydziału BiNoZ UMK prof. dr hab. Andrzej Tretyn, Dyrektor IG UMK prof. dr hab. Jan Falkowski, Prezydent Miasta Torunia mgr Wojciech Grochowski, Przewodniczący Komitetu Badań Polarnych PAN prof. dr hab. Aleksander Guterch, Prezes Klubu Polarnego PTG prof. dr hab. Kazimierz Pękala, Prezes Geofizyki Toruń S.A. mgr inż. Stanisław Zoń, prof. dr hab. Jan Szupryczyński z Instytutu Geografii i PZ PAN oraz prof. dr hab. Gabriel Wójcik z Instytutu Geografii UMK. W skład komitetu organizacyjnego weszli między innymi: prof. nazw. dr hab.

Marek Grześ (przewodniczący), dr Krzysztof R. Lankauf i dr Ireneusz Sobota (sekretarze).

Obrady pierwszego dnia sympozjum (1.12) odbywały się w Sali Wielkiej „Dworu Artusa”. Po oficjalnym powitaniu gości i uczestników sympozjum przez Przewodniczącego komitetu organizacyjnego głos zabrali: Prezydent Torunia, Rektor UMK, Prezes Klubu Polarnego PTG oraz Dyrektor Instytutu Geografii UMK. Sesję plenarną, której przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, wypełniły trzy referaty. Prof. dr hab. Andrzej Marsz zaprezentował główne czynniki sterujące oscylacjami klimatycznymi w Arktyce. Prezes Klubu Polarnego PTG prof. dr hab. Kazimierz Pękała dokonał oceny stanu obecnego i perspektyw polskich badań polarnych. Dwudziestopięcioletnią działalność Stacji Polarnej UMK na Spitsbergenie omówił prof. ndzw. dr hab. Marek Grześ. Zapowiadany wcześniej referat prof. dr hab. Jacka Machowskiego nie został wygłoszony z uwagi na chorobę prelegenta.

Po oficjalnej części rozpoczęło się Walne zebranie sprawozdawczo wyborcze Klubu Polarnego PTG pod przewodnictwem prof. dr hab. Edwarda Wiśniewskiego. Chwilą ciszy uczczono pamięć niedawno zmarłych członków Klubu Prof. Anny Dylkowej i Prof. Tadeusza Mertę. Przewodniczący Klubu prof. K. Pękała przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu za lata 1997–2000, a Skarbnik Klubu dr Jan Reder sprawozdanie finansowe. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej dr Seweryn M. Zalewski zgłosił wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi. Obecni Członkowie Klubu jednogłośnie udzieliли absolutorium ustępującemu Zarządowi. Na wniosek Prezesa Walne Zebranie nadało Honorowe Członkostwo Klubu Polarnego PTG Jego Eminencji Kardynałowi Józefowi Glempowi, Prymasowi Polski.

Sekretarz Klubu dr Janina Repelewska-Pękałowa przedstawiła kandydatury na nowych członków. Po głosowaniu przyjęto do Klubu 28 osób.

W kolejnym punkcie zgromadzenia przystąpiono do wyboru nowych władz Klubu. W skład Komisji Skrutacyjnej weszli: prof. nadzw. dr hab. Leon Andrzejewski, dr Krzysztof R. Lankauf i dr Jan Reder. Ustępujący Prezes Klubu prof. dr hab. K. Pękała zaproponował kandydaturę prof. nadzw. dr hab. Marka Grzesia na Prezesa Klubu. Kandydaturę tą przyjęto jednogłośnie. Nowy Przewodniczący zaproponował kandydatury dr Ireneusza Soboty na Sekretarza Klubu, a Kol. Joannę Jarkiewicz-Tretyn na Skarbnika. Obie kandydatury przyjęto jednogłośnie. Na członków Zarządu Walne Zgromadzenie wybrało: dr Bohdana Czarneckiego, dr Jerzego Giżejewskiego (vice Prezes), dr Piotra Głowackiego oraz dr Grzegorza Rachlewicza. Powołano również nową Komisję Rewizyjną w składzie: dr Jan Leszkiewicz, dr Jerzy Pereyma, dr Seweryn M. Zalewski. Na zakończenie Walnego Zebrania członków Klubu Polarnego PTG nowy Prezes przedstawił plan działalności na czas kadencji.

Po przerwie obiadowej duża część uczestników Sympozjum zwiedzała zespół staromiejski miasta Torunia. Wycieczkę prowadził mgr Tomasz Jaworski z I. G.

UMK. Zwiedzanie to, a zwłaszcza możliwość oglądania panoramy Torunia z wieży katedry Św. Janów dostarczyło uczestnikom niezapomnianych wrażeń.

Wieczorem w salach Galerii „Nowy Arsenał” rozpoczęło się tradycyjne spotkanie towarzyskie. Spotkanie pośród fotogramów wystawy „Lód i Środowisko” otworzyli Gospodarze Galerii oraz Prezes Klubu prof. M. Grześ, a także organizatorzy Wystawy kol. Joanna Jarkiewicz-Tretyn i kol. Mgr Bogusław Pawłowski. Spotkanie toczyło się w miłej atmosferze, była okazja przeprowadzić dziesiątki rozmów, nie brakło wspomnień, wzniesiono nie jeden toast.

Drugi dzień sympozjum wypełniły obrady w sekcjach naukowych. Wszystkie obrady odbywały się w siedzibie Instytutu Geografii UMK. Sekcji Nauk Biologicznych przewodniczyli: prof. dr hab. Maria Olech i prof. dr hab. Krzysztof Jażdżewski. Wygłoszono 14 referatów i komunikatów. Sekcji Nauk o Ziemi przewodniczyli: prof. dr hab. Jacek Jania, prof. dr hab. Andrzej Karczewski, prof. nadzw. dr hab. Mieczysław Banach. Wygłoszono 10 referatów i komunikatów. W Sekcji Nauk o Ziemi – II (Klimatologia, Hydrologia, Oceanografia), obradom przewodniczyli: Prof. dr hab. Andrzej Marsz, dr hab. Rajmund Przybylak i prof. nadzw. dr hab. Ryszard Glazik. Wygłoszono 11 referatów i komunikatów.

Po zakończeniu obrad trzech wymienionych Sekcji, pod przewodnictwem Prof. Kazimierza Pękali, w Auli im. Galona obradowała Sekcja Nauk Społecznych i Humanistycznych. Wygłoszono 5 referatów i komunikatów.

Obrady wznowiono po przerwie obiadowej, kiedy rozpoczęła się Sesja plenarna II, której przewodniczył prof. dr hab. Władysław Niewiarowski. Referaty wygłosili goście z Rosji: prof. V. F. Starkov i dr E. M. Zinger.

Tuż przed godziną 17 przed budynkiem Instytutu, przybywającego na obrady Sympozjum Członka Honorowego Klubu Polarnego, Jego Eminencję Kardynała Józefa Glempa, Prymasa Polski wraz z towarzyszącym Mu, Ordynariuszem Diecezji Toruńskiej Jego Ekscelencją Biskupem Andrzejem Suskim powitali: Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Prof. dr hab. Jan Kopcewicz, wraz z Prorektorami UMK prof. nadzw. dr hab. Czesławem Łapiczem i prof. nadzw. dr hab. Wojciechem Popławskim, Dyrektor Instytutu Geografii Prof. Jan Falkowski, oraz Organizatorzy Sympozjum Prof. Marek Grześ i dr Krzysztof Lankauf.

Prof. Marek Grześ otworzył Sesję podsumowującą Sympozjum – oddając głos Dyrektorowi Instytutu Geografii Prof. Janowi Falkowskiemu, który powitał dostojnych gości, podkreślając wagę Ich przybycia i na Sympozjum i w skromne progi Instytutu Geografii.

Organizatorzy Sympozjum wręczyli J. E. Prymasowi, J. E. Biskupowi i J.M. Rektorowi UMK, materiały zjazdowe. Honorowy Gość Sympozjum J.E. Ksiądz Kardynał Józef Glemp podziękował za zaproszenie do Torunia. Podzielił się swoimi wrażeniami z pobytów w Arktyce, życząc polarnikom wytrwałości w eksploatacjach naukowych regionów polarnych. Krótkie przemówienie wygłosił również J. M. Rektor UMK prof. dr hab. Jan Kopcewicz.

Z okazji 25-lecia Stacji Naukowej UMK na Spitsbergenie wybito pamiątkowy medal. Został on wręczony J.E. Prymasowi i J.M. Rektorowi UMK. Swoją wdzięczność w formie pamiątkowego medalu wyrażono następującym osobom: prof. dr hab. Kazimierzowi Pękali, dr E. M. Zingerowi, prof. dr hab. Janowi Szupryczyńskiemu, prof. dr hab. Gabrielowi Wojcikowi, prof. dr Janowi Falkowskiemu, prof. dr hab. Andrzejowi Tretynowi – który w imieniu odznaczonych zabrał głos, dziękując Organizatorom za wyróżnienie. Podkreślił też, że mimo iż jest jednym z najmłodszych polarników (wczoraj przyjęty do Klubu), jako Dziekan Wydziału BiNoZ UMK dołoży wszelkich starań aby Stacja Polarna uległa dalszej rozbudowie.

Prof. dr hab. Krzysztof Jażdżewski przekazał w imieniu Przewodniczącego Komitetu Badań Polarnych prof. dr hab. Aleksandra Gutercha życzenia dla wszystkich polarników oraz odczytał list gratulacyjny skierowany do prof. dr hab. Gabriela Wójcika z okazji 70-cio lecia urodzin.

W dyskusji podsumowującej XXVII Międzynarodowe Sympozjum Polarne głos zabrali: prof. Kazimierz Pękala, prof. Jan Szupryczyński, prof. Andrzej Kostrzewski.

Krótkiego podsumowania Sympozjum dokonał Prezes Klubu Polarnego zapraszając do uczestnictwa w Sesji Posterowej.

Po spotkaniu w Auli J.E. Prymas i pozostali Goście udali się na sesję posterową. Zaprezentowano 14 posterów. Do wyłożonej Księgi Pamiątkowej Instytutu Geografii UMK wpisał się między innymi J.E. Prymas.

W godzinach wieczornych nastąpiło oficjalne otwarcie wystawy fotograficznej „Lód i Środowisko”, w Galerii „Nowy Arsenal”, przez J. E. Prymasa Polski i Dziekana Wydziału BiNoZ UMK. J. E. Prymas i towarzyszący mu J. E. Biskup Toruński oraz J. M. Rektor UMK zwiedzili Wystawę. Warto w tym miejscu podkreślić, że fotogramy nadesłane przez polarników z całej Polski cieszyły się ogromnym zainteresowaniem przez następne dwa miesiące. Wybrane fotogramy wystawy „Lód i środowisko” zaprezentowano w specjalnym katalogu. Zainteresowane osoby mogą do dzisiaj oglądać polarne widoki w Internecie (<http://www.uni.torun.pl/~geopolar/wystawa/wystawa.html>).

Trzeci dzień Sympozjum rozpoczął się Mszą Świętą w intencji polarników, którą w Katedrze Św. Janów celebrował J.E. Ksiądz Prymas.

Zainteresowani uczestnicy sympozjum mieli okazję uczestnictwa w wycieczce na stopień wodny „Włocławek”. W programie wycieczki było zwiedzanie zapory wraz z elektrownią wodną. Podczas zwiedzania lodołamaczy rzecznych prof. Marek Grześ przedstawił problemy lodowe Wisły nawiązując do katastrofalnej powodzi zimowej w styczniu 1981 roku.

Uczestnicy XXVII MSP zabrali ze sobą oprócz wspomnień:

- tom „Polish Polar Studies” – 27th International Polar Symposium „Polish Polar Research at the Turn of the 21st Century”,

- materiały konferencyjne – Streszczenia referatów (gdzie oprócz streszczeń znalazły się też referaty dostarczone wyłącznie w języku polskim),
- Biuletyn Polarny nr 8,
- Katalog Wystawy „Lód i Środowisko”,
- Kalendarz na rok 2001,
- okolicznościowy „termometr polarny”.

Organizacji kolejnego Sympozjum Polarnego podjęli się Koledzy Polarnicy z Ośrodka Poznańskiego.